

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Din Austria.

Popoarele din Austria au motiv să aștepte și să primească cu bucurie sărbătorile în preajma cărora se află, sărbătorile nașterii Domnului, pentru că le aduc aceea ce le promisese de mult Domnitorul, *votul universal* la alegeri.

Casa de sus a Austriei, contrar temerilor de cari erau cuprinși cei din fruntea guvernului, a respins adecă propunerea comisiei de a face modificare în proiectele de lege deja votate din partea reichsrathului, cu introducerea *votului plural*, și a votat legile prezentate fără nici o schimbare, cu o majoritate de voturi la care nime nu s'a așteptat. A votat însă și o altă lege, cu consentimentul și la inițiativa guvernului, legea despre *numerus clausus*, adecă o lege, care precizează, că membrii numiți ai casei de sus nu pot să fie nici odată mai mulți decât 170, dar nici odată mai puțini decât 150. Asta a fost condiția sub care magnații din Austria s'au declinat gata să voteze neschimbat reformele electorale, și guvernul le-a acceptat fără împotrivire.

Acum legea despre *numerus clausus* va merge la cei din reichsrath, pentru că să o voteze și ei, și numai după aceea va vota casa de sus în a treia cetire legile despre reformele electorale. Sancționarea și publicarea acestor legi nu se poate face deci pe sărbătorile Crăciunului, așa cum era dorința Maiestății Sale, se va face însă în curând după anul nou, pentru că guvernul va căuta, ca reichsrathul imediat după sărbători, când se întrunește de nou, să iee în dezbateră întâiu acest proiect de lege, care, fiindcă atinge interese de acelea, cari sunt reprezentate în reichsrath, nu va avea opozanți, ci va fi votat cu unanimitate.

Votarea reformelor electorale s'a făcut în casa de sus a Austriei în ședința ținută Vineri. A fost o ședință bine cercetată, atât din partea membrilor, cât și din partea publicului, care umpluse toate galeriile. Președintele a deschis-o la orele 3 d. a. dând numai de cât cuvântul raportului, care întâiu a recomandat spre primire proiectul de lege despre *numerus clausus*, apoi reformele electorale. Asupra primului proiect de lege n'a fost nici o discuție. A fost primit în general și în special fără nici o vorbă. Asupra reformelor electorale s'a născut însă discuție animată și interesantă. A rostit și ministrul președinte *Beck* o vorbire mai lungă, rugând membrii casei de sus, să voteze neschimbat proiectele de lege, cari le stau înainte, fiindcă *în anul viitor au să fie regulate de nou raporturile cu cealaltă jumătate a monarhiei* (cu Ungaria), în care scop e necesar, ca parlamentul austriac să fie pus în poziția de a putea munci, ceea ce numai după introducerea reformelor electorale se poate aștepta.

Discuția abia la orele unsprezece și jumătate din noapte a fost terminată, când apoi președintele pune întrebarea, dacă primește casa de sus proiectele de lege despre reformele electorale, și aproape întreaga casă răspunde cu *da*, afară de 15, (din 160 membrii prezenți) cari s'au pronunțat contra reformelor electorale.

Publicul de pe galerii a primit cu sgomotoase aclamări enunțarea făcută dela scaunul prezidial, că proiectele de lege despre reformele electorale sunt acum votate în a doua cetire și din partea casei de sus.

Și astfel triumful e secerat. Popoarele din Austria sunt în drept deci se serbeze ziua nașterii Domnului ca zi de îndoită sărbătoare, pentru-că le-a adus cel mai frumos dar de Crăciun, estinderea drepturilor cetățenești și asupra celor pă-

nă aci desmoșteniți. Luptele lor purtate de ani de zile în direcția aceea au fost încoronate de triumful cel mai frumos ce și l'au putut închipui. De acum înainte sunt politicește mature toate și în înțelegerea lor, nu mai sunt puse sub tutela și ocrotirea anumitelor pături sociale. Folosească drepturile câștigate spre binele și fericirea întregului pe care l'formează, cu noi, cei din ceastăaltă jumătate a monarhiei, împreună, spre binele lor și al tronului, iar nouă, celor de dincoaci, de-ne ceriul în curând o asemenea zi de bucurie, în care se putem vesti și noi introducerea votului universal pe întreaga linie și fără nici o restrângere, așa cum îl pretinde spiritul timpului și principiul dreptății!

Cronică pedagogică.

Psihologia fiziologică.

De-o jumătate de veac se vorbește neconștient de o psihologie fiziologică, cătră ale cărei „rezultate strălucite” se îndreaptă o iubire și admirație fără margini și nebună. De cincizeci de ani nizuiesc bărbați încărungiți, cu graiuri măsurate și bine pregătite, tineri înflăcărați, cu fraze largi ca de obicei, rele și bune, să invedereze lumii bunătățile și adevărurile izvorâte din noua știință. Și de douăzeci de ani (ascultă dascăli mari și mici, acești părinți ai sufletelor tinere, graiurile nouă, menite să aducă îmbunătățire și viață nouă în sinul lor.

Le ascultă smeriți, ca mândri și preabucuroși de noutatea și bunătatea lor, să le ducă în cap și buzunar în chiliile strănte, în odaiele cu multe bănci și puține ferestre. Doar ele să-i apropie, să-i împretinească mai bine cu copiii lor sufletești, ca să le deschidă sanctuarul, în care se zămislesc dorințe, porniri și gânduri. În loc însă să-i lumineze asupra modului de aplicare îi incurcă, în loc să-i înșirinească îi instrăinează și bieții dascăli stau

năuci în fața odraslelor, cari mirate de graiurile străine se închid și mai mult în sufletul lor.

Și îndoială se naște în inima dascălului față de știința nouă, ba față de psihologie preste tot. Psihologia li se înfățișează acum ca ceva de prisos și întrebările curg gârlă: Pentru ce oare ni bună știința despre suflet? De ce mai și studiam psihologia când ea nu ne luminează, când ea nu ne dă sprijinul ce ne datorește? Afară de toată știința psihologică din seminar! Ea nu se poate aplica la creșterea fragedelor mlădițe.

Aceasta e mișcarea cea mai proaspătă care bate valuri largi. Mai pretutindeni în țara neamțului — ca să nu mai vorbim de francezi — întâlnești câte un dascăl încins cu brăul îndoielii față de psihologie. Dar iată că se scoală starețul psihologiei moderne Wundt și sfătuește astfel: Dragii mei dascăli! Psihologia de azi e știință exactă, ea nu e pentru voi! Vă rog lăsați-o întreagă acasă când mergeți în casa creșterii! Ea nu e creată pentru școală și nici pentru voi, ci de voi e cea din veacurile apuse, mult-puțin empirică, străbătută de bazmele metafizice!

Ciudat sfat!

Și dacă va întreba cineva: a cui făt să fie oare știința aceasta modernă, psihologia fiziologică, îi vor răspunde unii: al adevărului, alții al științelor naturale, noi însă zicem al culturii tehnice moderne. — În veacul trecut se dezvoltă naturalismul în mod uriaș. Invingerile și triumfurile lui ademenesc. În mintea unor bărbați se înfiripă *idea*¹⁾, că și în psihologie se poate afla un nou drum de cunoaștere sufletul, precum noui căi s'au deschis intru apercerea cosmosului. Cădea cea nouă are să arete lumii, că este ea patința și o psihologie științifică, față de speculațiunii hipotetice, deamă de triumfante naturalismului care nu recunoaște metafizica. În urinare speculația se surzăneste din cuprinsul noiei psihologii, se trimite împreună cu metafizica în țara poveștilor

¹⁾ sub *idea* înțeleg ceea ce a înțeles Kant sub „Idee, Vernunftbegriff”.

FOIȘOARĂ.

Metropolitul Sava II

Brancovici (1656—1680).

— Dare de seamă —

(Fine.)

Despre Sava II. Brancovici în cartea pâr. Mangra aflăm ca nou indeosebi, că s'ascut în Ineu (Ienopole) în Transilvania, botez a primit numele *Simion*. După ce a făcut educația în familie, în călătorii în țările vecine și la unchiul său, episcopul *Longin*, retras în mănăstirea Comana, s'a căsătorit, stabilindu-se în locul său natal.

Aici, ca oștean viteaz a avut dese lovituri cu Turcii, în cari a băgat groază prin vitejia sa. Mai târziu s'a preotit și a ocupat în Ineu rangul de protopop, dar în acelaș timp a apărut Ineu cu vitejia-i cunoscută, mai ales în contra incursiunilor nocturne ale Turcilor, — așa că accepta cerură îndepărtarea lui din Ineu, pe motiv, că protopopul *Simion*: *ziua e preot, iar noaptea vâjmaș înarmat și stricător de pace*. Și când te gândești, că părint. Dr. Bunea, care face istorie spre a caracteriza

pe metropolitul Sava II., reproduce motivul invocat de Turci cu „*ziua-i popă, noaptea-i hoț*”.

Devenind vacant scaunul de metropolit al Transilvaniei, soborul Românilor în 1656 a ales cu unanimitate ca metropolit pe cunoscutul protopop *Simion Brancovici* din Ineu. *Simion* s'a și hirotonisit în Târgoviște, după ce s'acalugărise, primind numele de Sava.

„Astfel, exclamă cu legitimă mândrie pâr. Mangra (pag. 49), colosul viteaz ce înspăimântă pe păgân se făcū ostașul lui *Cristos*, apărând cu vitejie „biserica românească” până la sacrificiul vieții sale, ca un păstor adevărat care-și pune și sufletul pentru oi”. Și în adevăr întreaga viață a lui Sava II., toate acțiunile lui, întreagă ținuta sa eroică în lupta cu elementele dușmane, dovedește pe ostașul oțelit în lupte. În toate ale sale vedem mândria de demnitatea de principe născut, care nu știe să se încovoie”.

Dacă ne gândim serios și nepreocupați la timpul furtunos și excesiv de primejdios, în care Sava II. Brancovici a primit cărma și a condus corabia bisericii mânăta de tempestate printre stânci și vâltori și cum a știut el timp de 1/4 se-

col nu numai să o conducă și să o ferească de nenorociri, dar dela înșiși dușmanii ei de moarte să stoarcă privilegiu ocrotitoare, să-i dea viață nouă românească, scăpând-o de jugul slavismului să pună bază culturii noastre naționale românești, nu putem să nu ne pătrundem de un sentiment de cea mai înaltă și mai curată admirație pentru fenomenul. Ierarh, care dacă trăia în cele dintăiu 6 veacuri creștinești, și era grec de neam, ar fi glorificat mai pe sus de cei mai străluciți ierarhi ai creștinătății.

După ce reproduce o serie de diplome referitoare la biserica română, diplome în cari se vede și înverșunarea dușmanilor bisericii noastre și beneficiile stoarse dela ei prin marele ierarh, părint. Mangra cu drept cuvânt adaugă (pag. 75): „Din diplomele produse și anume din cele dela 1669 și 1674 se vede fanatismul și violența cu care calvinii s'au năpustit asupra bisericii române, iar din celelalte opt din anii 1656, 1659, 1662, 1663, 1673, 1675, 1676 și cea din 1679, resumată după Engel, se arată confirmarea jurisdicțiunii sale, sentimentele și privilegiile date clerului românesc, cum și lupta titanică, ce a purtat-o metropolitul Sava pentru apă-

rarea și conservarea bisericii române ortodoxe. Aceste sunt documentele oficiale cari mărturisesc lămurat despre ortodoxia și naționalismul românesc al lui Sava Brancovici”. Iar la pag. 76 seq: „Metropolitul Sava Brancovici urmărea un mare și sfânt ideal: *unitate și independența bisericii române ca singurele mijloace pentru conservarea unității naționale a poporului român*. De aceea el nu s'a unit cu nici una din cele patru religii recepte, cum făcū după 20 de ani metropolitul *Atanasie*, căci unirea ar fi fost egală cu renunțarea la independența bisericii române.

Dintre următorii ierarhi ai bisericii române în Transilvania numai episcopul numit *Inocențiu Clain* și metropolitul *Andrieu Șaguna* se pot pune alături cu Sava Brancovici.

Dacă vom considera însă, că *Inocențiu Clain* era episcopul bisericii române unite cu romano-catoliciei, căreia i-se asigurase prin diplomă aceeași libertate bisericească, de care se bucurau bisericile de rital latin, având pe lângă protecția Papei și pe cea a curții din Viena, că Șaguna era episcopul, mai apoi metropolitul bisericii române ortodoxe, a cărei religione prin legile din 1848 era egal în-

și a miturilor. Experimentul e la ordinea zilei; căci cu presupuneri nu putem cunoaște adevărul. Numai ce poți prinde cu senzurile e real și adevărat. Experimentul ne ajută să relevăm porniri și facultăți, cari le ascunde sufletul. Cu ajutorul lui ne însușim convingeri luminate de raze curate și nu fantasmagorii de ale unei minți medievale. În „batoșul experienței“ să clădești cu unealta în mână o psihologie, care să stea în rând cu celelalte științe exacte. — Aceasta au vrut-o, — și o lume întreagă eră firm convinsă de posibilitatea ei. Anevoie să fi aflat prin anii 70—80 pe vreunul — și acela nu putea fi în ochii lor — decât un neînțelegător prea îndărătnic, sau vre-un vânător de „pepeni verzi și stele coapte“ — care să fi îndrăznit a tăgădui acestui fel de psihologie caracterul pur științific.

Adevărat, că silințele urzitorilor noului metod: Weber și Fechner, au fost încoronate de rezultate până atunci nepomenite. În urma lor pășește vestitul Wundt, desfășurând o energie de voință ne pilduită, spre a face din psihologia o știință exactă. Și într'adevăr el e cel mai puternic dintre toți prin belșugul producției sale fără pripă și fără zăbavă, liniștită și sigură, prin silința de a ne înfățișa viața sufletească sub toate aspectele posibile. Dragostea lui pentru neamul omenesc și iubirea de adevăr nu se cheltuesc în descrieri sau lămuriri izolate, ci leagă viața omenească, bucuriile și fapta ei, în fiecare clipă de clipa încunjurătoare din marea și largă viață a lucrurilor, care deși neinsușite ne vorbește prin graiul nostru și se face faptă. Așa ni-l înfățișează ori ce pagină din eșecul op: Völkerpsychologie, și totodată și ca stăpân sigur peste lumea fantasticului, a mitologiei și basmelor.

Fapta lui cea mai vrednică de luat în samă pe terenul psihologiei fiziologice e distincția, în mod genial făcută și documentată, dintre „experiența mijlocită“ și cea nemijlocită.¹⁾ Distincția aceasta farmecă lumea învățaților. Dar vraja pieri îndată ce oameni științii se puseră să aplice noua învățătură. Căci uite, așa numita experiență nemijlocită, care ar fi să fie obiectul psihologiei per esecentiam, se îndărătnicește a se supune noului metod naturalistic.²⁾ Și deși rezultatele dobândite cu ajutorul experimentului s'au dovedit de foarte însemnate, ele nu sunt în stare să alcătuiască psihologia cea plănuită, oi sunt o parte întregitoare numai a psihologiei senzurilor. Adece nu e psihologie adevărată, și nu a devenit nici atunci când s'a încercat să aplice unealta chiar și la duh. Psihologia fiziologică s'a văzut constrânsă să mărturisească că se încercă deși la cunoașterea fenomenelor elementare ale sufletului, și că e silită să

¹⁾ experiența nemijlocită și cea mijlocită o aflăm exprimată deja la Locke.

²⁾ Vezi Felix Vályi: Zur Zukunftsfrage der Psychologie. Paris—Leipzig. pp. 147 sq.

dreptățiță cu celelalte religii recunoscute în stat, iar Sava Brancovici era metropolitul unei religii proscrise, al unui popor suferit în patrie numai până la un timp, până va plăcea principilor și regnicolilor, care avea să-și apere biserica nu numai în contra micilor și marilor tirani, dar și în contra legilor barbare de stat, prin cari se decretase desființarea ei: atunci cu pietate trebuie să se închine Românilor memoriei acestui bărbat fenomenal, care în puterea autorității și influinței morale 24 de ani singur a susținut și apărat celtea neamului românesc, biserica ortodoxă din Transilvania, preferind moartea decât să-și o predea inamicului!

Activitatea și mucenicia metropolitului Sava II. Brancovici sunt indeobște binisor cunoscute publicului român, de sine înțeles, după actele și datele scoase până acum la lumină. Cartea pâr. Mașgra, prin critica ei pozitivă aruncă asupra lor o lumină confirmătoare.

Arhivele Transilvaniei și ale statului — putem conchide cu siguranță — ne păstrează ascunse acte și documente surprinzătoare referitor la luptele lui Sava cu principii și cu magnații calvini. Căci

îngăduie descrierea și lămurirea fenomenelor mai înalte unei speculațiuni hipotetice.

Deja se vedește nonsenzul definiției psihologiei celei noi, o definiție ale cărei slăbiciuni nu le a scos nime atât de lămurit la iveală decât Theodor Lipps, renumitul psiholog din München. Definiția modernă exclude precum am zis mai sus, ori ce fel de speculație și metafizică din cuprinsul psihologiei, cu risicul de a renunța cu totul la noțiunea sufletului ca substanță. Wundt însuși tăgăduie substanțialitatea sufletului. Prin delăturarea substanței, ca ceva veșnic neschimbător rămâne însă un gol în sistemul său filozofic clădit în deceniile din urmă. Spre a umplea golul acesta cheamă noțiunea actualității întrajutor. Desvoltarea eternă, *πάρτα πει* a nebulosului Heraclit și curgerea necontenită a lui Hume se înfrățesc aici. Ceeace bătrânul filozof a exprimat în formă cam mitică: că viața și activitatea stăpânesc lumea în interiorul ei, încearcă Wundt să documenteze pe cale metafizică.¹⁾

Să fie oare o contradicție sau numai o lărgire a definiției? — Ori ce să fie, criza psihologiei fiziologice nu se mai poate tăgădui. Silințele cheltuite întru clădirea unei psihologii fără suflet, bunăoară ca o lume fără Dumnezeu, nu ne-a înaintat cunoașterea adevăratului duh, ci numai cunoașterea senzurilor.²⁾ Iar când să treacă la „experiența mijlocită“ îi împresoară „lumea basmelor“, și același făt-frumos — sufletul le dă binețe, spuindu-le în graiul convingător, că el nu e o pânză întinsă, o hârtie măzgălită de toți aceia și acelea cu cari se întâlnește în viață, ci are multe ascunzături, multe creșuri și multe locuri tănuite, în cari se păstrează calitățile esențiale, pe cari experimentul nu le poate releva, ci numai rațiunea, ochiul minții, le poate zări, și că metafizica chiar hazm să fie e de lipsă ca pânea de toate zilele.³⁾ Nicolae Păunaș.

Din parlament.

Discursul deputatului Dr. Ștefan C. Pop rostit în ședința din 6 Decembrie a dietei ungare. (Urmare).

După pauză.

Prezidentul: Deschid din nou ședința. Domnul Ștefan C. Pop are cuvântul.

Șt. C. Pop: On. Camera! (S'auzim!) Foarte vă mulțămesc domnilor deputați, că m'ascultați cu răbdare și atențiune, dar fiindcă mai mulți dintre D-Voastră au zis,

¹⁾ M. Brasch: Deutsche Philosophen. Leipzig pp. 62—63.

²⁾ Despre rezultatele psihologiei fiziologice vorbește Gaston Rages în primul număr din Septembrie al „Revue des Deux Mondes“ 1906.

³⁾ Precum obiceiul din cartea unui tinăr profesor român, i-s'a trimes metafizice răvaș să treacă iarăși granița pe lângă condiția să-și schimbe numele primit dela Aristotel pe unul mai modern. Un popă ultramontan sau un protestant liberal l'a și botezat, iar tinărul profesor militează acum pe lângă o nouă știință. Să-ți fie de bine.

nu se poate admite, ca el să nu fi adresat principilor calvini, poate și curților vecine, memoriale și proteste, petițiuni și reprezentațiuni, în virtutea cărora a stors diplome favorabile bisericii și a putut nebagă în seamă pe cele contrare. Aceste acte de nu vor fi cumva nimicite, trebuie să iese la iveală, mai curând sau mai târziu, spre a desăvârși strălucita aureolă a marelui metropolit Sava II. Brancovici.

Cred, că nu i-se va putea atribui păcatul de a se face judecător de intențiune celui ce cu surprindere s'ar întrebă: ce a putut îndemna pe un om luminat ca pâr. Dr. Aug. Bunea să păsească cu atăta preocupățiune pasionată contra marelui ierarh pe care cu primejdia de a-și compromite reputațiunea de istoric, încearcă a-l desbrăca de toate calitățile, cari grupe în persoana ierarhului, constituie mândria unui neam, a neamului său românesc, și a-l prezentă Românilor în colorile cele mai negre, mai respingătoare? Celce și-ar pune această întrebare ar găsi răspunsul în nenorocita tendință, nu numai de a validă îndreptățiirea unirii, ca o necesitate pentru timpul când ea s'a făcut, ci de a o prezentă ca mântuitoarea neamului

că din păcate și în ținuturile maghiare sunt în mai multe locuri asemenea stări, cum sunt cele arătate de mine, deși poate nu tocmai în măsura aceasta, voi îndrăzni a da explicate completă la toate cele arătate de mine, pentruca nu cumva să fi arătat că am adus înaintea acestui înalt for acuze iscodite, cari nu se pot verifica. Va voi expune rând pe rând probele mele amintite la acuzele cele mai grave, pe cari le întregesc acum.

În ce privește paușalele (átalányösszeg) — la chestia aceasta atrag cu deosebire atențiunea dlui ministru de justiție. — De fapt sub titlul de cheltuieli de administrație și cotizații pentru fondul gornicilor se încasează astfel de cheltuieli și se amenință cu licitație în caz când acelea nu se pot încasa. Și aici îndrăznesc a atrage atențiunea Dv. asupra actelor oficiale, pe cari le am în mâinile mele, acte încheiate asupra execuției ipotecare. Conform acestor acte (cețește): asupra comunei Vidra de sus s'a făcut intabulare ipotecară pentru 1600 cor., asupra comunei Iara 1067 cor. Secătură 1386 cor. Câmpeni 570 cor. Rubricile referitoare la acestea sunt în posesiunea mea.

On. Camera! Dacă binevoiați a urmări cu atențiune budgetul, vă veți convinge, că suma de paușal, pe care comitatul Turda-Arieș este obligat a-l plăti statului este de 10,000 coroane, din cari 5000 cor. cad în sarcina acestor comune nenorocite. Iși poate imagina ori cine, ce imparțialitate se manifestă din partea municipiilor, când sumele acestea se repartizează pe indivizi și se face execuția. (Mișcare.) Statul, socot, că nu are intențiunea aceasta și nu pentru aceea cheltuim noi milionul, pentru ca să vindem la licitație averea acestor nenorociți.

În ce privește instituțiunea gornicilor, să mi-se dea voie a releva unele lucruri.

În Septembrie, când am umblat printre acești nenorociți, cari au venit la mine ocolindu-și preoții, mi-s'a zis să nu întru cu nimeni în contact, să nu vorbesc cu nimeni căci se tem că mă voi schimba și nu voi vedea adevărul curat. Mi-s'a zis, și vie aici domni ministri și să vadă ce e cu munții noștri! Observ, că munții sunt proprietatea erarului, dar țărănimea d'acolo îi numește „munții noștri“.

Gornicul din Dămuș ține doi munți și — aceasta o știu numai din auzite — are vr'o 20—40 vite, are pe an câte 80 cară de fân, pe care îl vinde scump comunelor din împrejurime. Gornicul din Albac are casă cu etaj și este stăpân și poruncitor peste întreaga comună

Întreb, onorată camera, oare poate să admită bunul simț, ca un om care are un salariu cinstit, ba încă un salariu foarte bun în comparație cu pregătirile sale, — să escludă dela pășune în mod nedemn și sub diferite pretexte pe niște oameni săraci, să exploateze munții cei mari în propriul său folos? Erarul se îngrijește de dânsul, îi dă un anumit teritor pentru un număr oare-care de vite, dar nu-i dă dreptul să poată sustrage comunelor un munte sau chiar doi munți întregi.

Imi iau voie a întrebă la acest loc — ceea-ce am mai relevat — că unde se va ajunge dacă se va enunța sistematic imposibilitatea de a încasa? În privința a ceasta se procedează uman; dar mai este un motiv. Erarul, îndată ce se anunță insolvența, plătește imediat cheltuielile de procedură, pe când dacă acele cheltuieli

românesc și luminarea lui.¹⁾ În acest scop s'a crezut, că e nevoie să se arete, că înainte de „unire“ între Români a fost un haos, că Românii au fost calvinizați și „Unirea“ i-a descalvinizat.²⁾ Iar această fasonare a istoriei nu se putea îndeplini lăsând să strălucească în biserica „slavobizantină“, „schismatică“ un ierarh român, care dă viață și cultură neamului românesc. Acest ierarh trebuia deci metamorfozat, în sârb, hot, calvinizat și calvinizant, desfrânat.

Mirare nu ne prinde, dacă ne aducem aminte din copilărie, cum frații „uniți“ ne dăscăliau pe Șaguna, neslăbindu-l din sârb, dușman al neamului românesc, spre a putea cu atât mai mult înălța pe Șulut. Ravna „sfintei uniri“.

Simeon Popescu protopresbiter.

¹⁾ A se vedea Dr. Augustin Bunea: episcopii Petru Paul Aron și Dionisie Novacovici, Blaj, 1902 pag. 202.

²⁾ Dr. Augustin Bunea, Discursuri, Autonomia bisericească, Blaj, 1902, cu deosebire 352 (Autonomia bisericii dela descalvinizarea Românilor prin unirea Romei până la 1762).

trebuie să se încaseze dela un țaran, urmează o lungă procedură, sechestrul, licitație și multe alte lucruri desagrabile; pe calea aceasta însă — scuzați — nu vreau să suspitionez — pe când pe deoparte ajunge lezne la bani, pe de altă parte se vor multiplica cazurile de contravenție, și este ne mai pomenit, ca în asemenea ținuturi să fie comune cu câte 4—5000 cazuri, și sub estfel de pretexte să-i perzecute pe bietii oameni. Abuzurile acestea trebuie suprimate într'un chip oare-care, căci statul n'are nici un folos, ci numai pagubă. Guvernul central, fără ca să banuiască, provoacă ura față cu sine însuși în sufletele acelor oameni nenorociți.

Am zis, onorată Camera, că deoarece chestia este în așa grad o chestie de interes comun, pe cât îmi va fi posibil, voi ocoli personalitățile. Cu toate acestea, fiindcă on. mei colegi cu drept cuvânt au întrebare unde-mi sunt probele, sunt nevoit a vorbi și despre acestea. Căci am ridicat și o acuză gravă și anume că acei oameni, la cari amenda s'a schimbat în arest — sunt aplicați la corvadă particulară. În privința aceasta ași putea să numesc nu numai pe unul, care a făcut asemenea corvadă. Am întrebare dela unii bărbați inteligenți de acolo, dacă este cu puțină acest lucru? Mi-s'a răspuns afirmativ. Nu știu, dacă a făcut o actualul solgăbirău, ori v'r'un antecesor al său, dar știu, că solgăbirăul a făcut-o.

Cealaltă chestie mai delicată este abuzul ce se face cu pescăritul. Regret foarte mult, că nu văd aici pe întreprătorul deputat Rákosi Viktor, (Mișcare) că chestia aceasta pe dânsul l'ar interesă mai tare atât ca om cât și ca poet.

În cercul acesta și în comunele aparținătoare lui, pescăritul îl ține în arândă atât în pășie, cât și în cele două Arieșuri, domnul fislogăbirău.

Poporul asuprit la extrem, firește, nici nu îndrăznește a se apropia, ca să concureze cu dlui la licitație. L-a arândat așadar dânsul. Socot, că este incorect și greșit, ca fislogăbirăul să aibă în mâinile sale pescăritul, din cauză că în senzul legii tot fislogăbirăul este chemat a interveni în cazuri de contravenție și prin urmare el este persoană interesată în cauză. (Așa este!) Și oamenii acolo sufer de foame. M'am convins singur, că coeficientul mortalității acolo este colosal de mare. Și când acei oameni, mânați de foame se duc să prindă de sub vre-un holovan un păstrav, îi prinde jandarmul, pedepsește adesea nu numai pe el, ci pe tatăl său. Și pedeapsa este teribilă.

Iată sentințele: Într'una d. e. încușatul este condamnat pentru contravenție de pescuit la câte 100 coroane amendă principială, apoi în senzul §-lui 65 la câte 50 coroane amendă, ceea-ce este o amendă comutabilă în închisoare de câte 28 zile.

Un caz și mai interesant va fi fiindcă aruncă lumină asupra modului cugetare al poporului. (Mișcare.) Încușatul este dat în judecată. Se face acuza. Reclamant este fislogăbirăul, iar ca judecător este iscălit solgăbirăul, în exhibit însă vedem numele fislogăbirăului reclamant. Țărânul ia actul în mână și întrebă dela cine a venit și ce conține? Te-au amendat la 50—100 cor. El zice: Frumoașă dreptate! Domnul fislogăbirău își face singur dreptate!

Acestea sunt probe, că aici nu sunt stări sănătoase. Deoarece pescăritul aparține cadrului acestui portofoliu al agriculturii, rog cu profund respect pe domnul ministru al agriculturii să ia măsuri, ca să nu se mai întâmple asemenea abuzuri căci prin acestea suferă și cinstea justiției și a administrației. Țărânul cu drept cuvânt zice: Iată judecătorul acesta își face singur dreptate! Apoi pedepsele încă sunt grozave. Unul din colegii mei deputați a fost martor, cum jandarmii au escortat pentru câte un păstrav băieți de câte 10 ani dela Mărișel până la Gilău, distanță de 50 kilometri. Iată ce lucruri se întâmplă când niște oameni ai autorității publice, cari în același timp sunt și organe de justiție — regret că fislogăbirăul din punct de vedere penal i-se acordă asemenea autoritate — iau în arândă dreptul de pescărit și apoi pedepesc atât de inexorabil.

Întreb pe onorata camera este corect, ca solgăbirăul să vândă pește în Abrud și păstravi în Roșia, și oare servește spre înălțarea nimbului corpului administrativ dacă țărânul îl vede adeseori acolo pe fislogăbirău împreună cu odăiașul (haiducul) său? Eu în privința aceasta profesez principii, pe care socot că-l împărtășesc cu mine împreună toți aceia, cari cunoșc privațiunile și trebuințele omului sărac, anume că părăsișele și apele din munți n'ar trebui supuse rigoarei extreme, căci adeseori foamea și necesitatea extremă este aceea, care îl constrânge la contravenție pe bietul țaran. Imi exprim părerea, că de geaba zice cineva, că acei

arandași procură material de prăsit, cu toată pentru sporirea contingentului de pește nimeni nu face, deoarece în apele de munte nici că se pot înstala stațiuni de prăsit. Iată de ce nimeni n'are vre-un folos din asemenea procedură, ci numai pagubă.

(Va urma)

Din protopresbiterate.

Conferința preoțască în tractul Turda.

Agârbiciu, 2 Decembrie v.

Conferința preoțască din tractul Turda s'a ținut în 8/21 Novembre ziua ss. Arhangeli Michail și Gavriil în Turda.

Deja de dimineață sunetul duioș al clopotelor bisericii invită pe creștinii evlavioși la casa Domnului. Deși era timp nefavorabil, țărani și cărturari au venit în număr frumos pentru a asista la celebrarea serviciului divin îndeplinit de preoții Ioan Ghibu, Ioan Iliescu, George Almășan și Atanasie Hoportean. Biserica frumoasă ornamentată, melodiioase și mângâietoare voci ale preoților liturghisitori, armonioasele răspunsuri cântate cu corectitate de corul mixt al țărănilor — instrucții de foștii învățători Octavian Simțion și Laurențiu Curea — sub conducerea actualului învățător George Prejmorean, cum și predica ocazională rostită de preotul Atanasie Hoportean, au stârnit simțăminte de adâncă evlavie și au ridicat mult inimile poporului ascultător.

După sfârșitul sf. liturghii corul preoților săvârșește invocarea duhului sf. — și cu preoții liturghisitori în frunte P. O. D. protopop Jovan Murășian servește parastas pentru fericii repausați în Domnul metropoliții Andrei și Miron și mecenaii Goșdu și Andronic. Terminate acestea, în considerarea timpului înaintat (1 oră p. m.), preoțimea se retrage la hotel spre a se lua masa, având să arneze începerea conferinței la 2 oare p. m.

La terminul acesta toți preoții ne-am întrunit în școala confesională — care fiind de model în tract, numai fală face poporului sărac, dar credincios din Turda, — unde precis la 2 oare Domnul Jovan Murășian, protopresbiterul tractual, prin o cuvântare bine simțită, în care arată însemnătatea conferențelor preoțesti, — între vii aclamări de „să trăiască“ deschide ședința.

Se constituie biroul alegându-se notar Vincențiu Orășan și membrii verificatori George Costin și Ioan Opris. — Imediat se face apelul nominal și se constată a fi prezenți 24, absenți 6 cu scuză.

La propunerea prezidentului între aclamări conferința decide a se expedia înalt Preasf. Sale Domnului arhiepiscop și metropolit Ioan Meștanu, inauguratorul conferențelor preoțesti, o telegramă de adheșiune și supunere, și cu compunerea și expedierea ei se și însărcinează preotul Vincențiu Orășan.

Din partea notarului se cetese scuzele preoților Vasile Nicoară, Ioan Călugăr, Gregoriu Pop, Vasile Orășan, Macsim Purșa și Petru Șăulean. Scuzele preoților Vasile Orășan și Macsim Purșa se încuviințează, ca deplin motivate. Preoții V. Nicoară, S. Călugăr și G. Pop au să producă atestată medicală, și preotul Petru Șăulean adevărâtă dela matriculant, că în ziua aceea a avut de înmormântat.

Intrându-se în ordinea de zi se deschide discuția asupra modului cum s'a servit și predicat. La discuție iau parte preoții I. Chifa, A. Badiu, I. Hoportean, N. Gherman, V. Orășan și protopresbiterul și după multe observări făcute cu bunăvoință, se declară a se fi celebrat cu solemnitate și amăsurat prescrișelor tipiciale.

Cu privire la predica ținută de A. Hoportean cu motto: „Cela ce ascultă de voi, de mine ascultă; și acela ce se lepădă de voi, de mine se lepădă“ (Luca cap. 10 v. 16): Se observă, că a fost bine predată, cu logică, dovedind predicatorul și o bună doză de rutină oratorică.

Conform ordinului consistorial dto 20 Aprilie 1904 Nr. 3880 Bis. la propunerea preotului I. Hoportean se decide ca vara vecernia să se înceapă la 4 oare p. m. și utrenia la 6 oare a. m. și continuativ liturgia; iară vecernia la 3 oare p. m. și utrenia la 8 oare a. m. unde nu ar împedeca această ordine alte obiceiuri locale.

Se mai cetese cercularele Nr. 3662, 3663 și 10351 Bis. cari servesc spre plăcută știre și acomodare, luându-se act și despre rezoluția consistorială prin care și-a exprimat plăcerea Preav. Conzistor față de preoții Vincențiu Orășan, George Cimoca și Ioan Hoportean pentru zelul dezvoltat la elaborarea temelor pentru conferința trecută.

Trecuți peste acestea, urmează referada preotului Vincențiu Orășan privitoare

la statorirea cuotelor pentru procurarea reședinței protoprezbiterale și după o motivare destul justificată propune:

Se anunță necesitatea urgentă a se procura reședință protoprezbiterală, și spre acest scop să se contragă un împrumut de 13 mii Cor. dela Preav. Conzistor pe lângă amortizare pe timp de 12-15 ani și spre acoperirea anuităților să se contribuie cu următoarele cuote anuale: 1) Protoprezbiterul cu 130 Cor. 2) 30 preoți à 20 cor. = 600 cor. 3) 34 parohi à 5 cor = 155. 4) din fondul protoprezbiteral 115 cor. 5) Parohia Turda odată pentru totdeauna cu 1500 cor. — Cuotele dela protoprezbiter și parohi să se detrage în fie-care semestru prin cassa arhiepiscopozană din dotațiunea dela stat, iar cuota din fondul protoprezbiteral 270 cor. să se solvească în 2 rate semestrale și anume în 1 Ianuarie și 1 Iulie a fiecărui an.

După o discuție meritoare la care participă preoții Andrei Badiu, George Cimoca, Iacob Chifa, Ilie Șerban, Ioan Iliescu, Ioan Aldea, Ioan Ghibu, protoprezbiterul și propunătorul, conferința cu unanimitate de voturi primește propunerea nimitului Vincențiu Orășan, o ridică la valoare de conclud și imediat după aprobarea acestui conclud din partea Preav. Conzistor are să se acuire reședința protoprezbiterală, fie prin cumpărarea unor case potrivite, fie prin cumpărarea unui loc pe care să se zidească casă nouă și despre efectuire să se raporteze sinodului și conferinței proxime.

Trecuți și peste acest punct penderos și îmbucurător, urmează referada preoților Ioan Opris asupra rapoartelor oficiilor parohiale cerute prin cerculariul consistorial 6194 Bis. Constată, că au intrat rapoarte dela 19 preoți, cari rapoarte le-a petrecut în un conspect tabelaric pe care-l cetește și din care reiese, că preoții din parohiile: Agârbiciu, Banabic, Cristiș, Cucerdea, Feldioara, Frata, Grind-Cristur, Micloslaca, Miheș, Muerev, Murăș-Decea, Murăș-Ludoș, Sânt-Mihailu, Turda și Vaidasig au arătat progres, atât cu privire la dezvoltarea stărei religioase a credincioșilor, cât și prin înființarea de fonduri noi. Conferința exprimă mulțăminte protocolară preoților din comunele amintite. ca unora, cari au dezvoltat o activitate mănoasă în via Domnului.

Totodată se ia act despre rapoartele intrate după termin dela preoții din parohiile Botez, Ciud, Ciunga, Găbud, Murăș-Cheta și Murăș-Uioara, cărora conferința le atrage atenția ca să dezvolte cât mai mare activitate, ca să poată raporta pe viitor și mai mari succese, iar pe preoții din parohiile Agriș, Ațintiș, Cărcoada, Ceagz, Hidiș, Petrilaca, Săniacol, Soat și Sopor îi îndatorează ca să le înainteze până la conferința viitoare.

Se mai decide, ca Preav. Conzistor să binevoiască a cercăz oficiile protoprezbiterale din arhiepiscopoză, ca să-i prezinte un proiect, prin care s'ar putea iniția o colecție între preoți și mireni cu scop de a se creă un fond general, din care cu vremea să se acopere lectionalul preoțesc și zilele de lucru ce le dau creștinii preotului.

Ca punct 9 din program urmează recenzia preotului Andrei Badiu asupra temei „Cari sunt scăderile cele mai înrădăcinate în poporul nostru.“ etc. lucrată și prezentată în conferința trecută de preotul Ioan Hoportean, și arată că tema în general a fost bine și cu mult zel lucrată, drept ce conferința exprimă autorului mulțăminte protocolară.

Ca punct final urmează cetirea temei „cari sunt îndatoririle preotului față de școala confesională a cărei director este și cauzele cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul școlar“ — prin preotul Andrei Badiu.

Conferința află deplin reușită lucrata și autorului îi exprimă mulțăminte protocolară. Cele constatate de autor se decide a se comunica preoțimei spre acomodare.

Cu acestea fiind exhaustate ordinea de zi, prezidentul mulțămește membrilor pentru viul interes ce l'au manifestat intru dezlegarea agendelor atât de ponderoase și dorindu-le reînțoarcere fericită la ale lor, între vii aclamări declară ședința încheiată, iar dl protopresbiter Ioan Ghibu în termeni călduroși mulțămește prezidiului pentru tactul cu care a condus dezbaterile rodnice ale acestei conferințe.

Preotul Vincențiu Orășan.

Teatru.

Luni, teatrul rămâne închis.
Marți, în 25. Decembrie, v. d. a. la 3 ore: *Unsre Käthe*. Seara: *Die Lustige Witwe*.

NOUȚĂȚI.

Din Parlament. Dieta țării a ținut Joi ultima ședință meritorică, iar Sâmbătă a ținut numai ședință formală, pentru luarea în primire a legilor votate din partea casei magnaților. Proxima ședință se va ține în 10 Ianuarie n. 1907.

Congregație. În 28 Decembrie n. la orele 9 ține adunare generală extraordinară reprezentanți municipală a comitatului Sibiu, în sala mare a casei comitatense. La ordinea zilei sunt puse 134 obiecte, de diferită natură.

Sf. Nicolae la Sibiu. În ziua sf. Nicolae a dat M. Sa, Domnitoriul nostru, în palatul regal din Budă un prânz în cinstea Țărului. Au luat parte pe lângă Maiestatea Sa, membrii cabinetului, consulul rusească și atașatii militari rușești, preoții militari rușești, precum și alte persoane marcante. Maiestatea Sa a ridicat peșarul și frânt: „În sănătatea iubitului meu preșin și frate, a Maiestateii Sale Țărului Nicolae“, Muzica a cântat imnul rusească ascultat în picicare de toată masa.

Școala economică (de menaj), susținută de „Reuniunea femeilor române din Sibiu“, deschide cu începere dela 15 Ianuarie n. 1907 un curs special pentru bucătăria fină. Cursul durează trei luni. Elevele, cari vor locui în internatul școlii, primesc întreaga întreținere pe lângă o taxă lunară de 80 cor. Elevele externe plătesc o taxă lunară de 40 cor., primind ameața și ojina. Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, 1/2 duzină de rufe, 6 ștergere, pepten, perie pentru cap și pentru dinți, câteva șorturi; cele externe: câteva ștergere și șorturi. Inscrisurile se fac la conducătoarea școlii, domnișoara *Veturia Papp*, Sibiu, Strada Baier Nr. 1.

Domnii dela „Erdélyi Hirlap“ își permit să afirme de nou și să susțină, că la expoziția din București a fost trimis un exemplar *oprit* din „Cartea de Aur“. Li asigurăm de nou, că susțin un mare *adevăr*.

Vot de incredere. Joiă treacă au ținut medicii întrunire în Budapesta pentru ca să pornească acțiune în potriva proiectului de lege nouă referitoare la ajutorarea muncitorilor bolnavi. Înainte de a intra în dezbateri proiectului prez. Dr. Schwarzer a propus să voteze mulțăminte și încredere dep. naț. Dr. Al. Vaida, pentru că a apărât în dietă interesele medicilor. Unii mai șoviniști dintre medicii s'au opus. Propunerea s'a primit însă a aproape cu unanimitate.

Colecția dnl D. Comșa. Cetim în ziarlele din București, că doamna Eliza Știrbei a cumpărat de la domnul profesor al seminarului din Sibiu, *Dimitrie Comșa*, pentru suma de 12.000 lei (douăsprezece mii) culegerea de artă populară românească. Această culegere se compune din două feluri de lucruri. Sunt întâiu obiecte de lemn înfrumusețate cu sculpturi; turci de tors, beți de mână, fluier, cruci, — toate lucruri făcute cu cuțitul de ciobani când stau la munte cu oile și cu gândul la cei de jos, de acasă. Sunt apoi țesături și cusături eșite din mâinile meștere ale femeii române, ale artistei satelor noastre de la poalele munților. Dl Comșa a adunat toate aceste lucrări de artă românească în curgere de mai mulți ani de prin satele noastre, iar doamna Știrbei cumpărăndu-le și-a îmbogățit muzeul — și până acum foarte bogat — de artă populară românească cu o comoară de mare preț.

Advocat nou. Domnul avocat Dr. Toma Vasincă anunță, că și-a deschis cancelarie advocațială în Pui.

Sinucidere. Joi dimineața a fost aflat pe drumul de fier în apropiere de Cașovia trupul dărăburit al vicecolonelului *Nicolae Biju* dela reg. 34. Eră staționat în Cașovia și se bucură de mare trecere în oraș. Se zice că s'ar fi sinucis din cauza unor încercături financiare. Era de 57 ani și originar din Caransebeș.

Reuniunea „Frăția“ din București, a Românilor ardeleni din Cața, va aranja în sara Crăciunului un bal popular în folosul instituției „Vatra Luminoasă“. Regina Elisabeta aflând de aceasta a mulț-

mit prezidentului „Frăției“, dlui I. Mirocea, și și-a oferit înaltul patronaj la această petrecere. Este primul prilej când o reuniune a obținut această înaltă distincție.

Dlul B-dur, care scrie în „Gazeta Transilvaniei“, într-o chestie pe care n'o cunoaște, îi răspundem, că conferința învățătoarească din Făgăraș luase hotărâre să fie rugată superioritatea bisericească, să permită, ca pentru ancheta proiectată, învățătorii să-și aleagă delegații, iar nu consistoarele să-i numească; ceea ce fiecare om cu scaun la judecată va înțelege, că după ce consistorul metropolitan tocmai așa a dispus, a fost hotărâre de prisos. Dels votarea *ostorfel* de enunțiațiuni am îndemnat noi învățătorii, să abstea, după ce erau superflue, iar nu dela altceva.

La „fondul Victor și Eugenia Tor-dășianu pentru înregistrarea fetelor sărace au mai dăruit: Gavril Precup, prezidentul societății meșeriașilor din Blaj, 2 cor; Stefan Olteanu, măsar, 1 cor; Vasile Barna, faur, 50 bani, I. Mircea, păpucar, 1 cor. Ioan Cristian, 1 cor; Aurel Trufan, croitor 50 bani, Demetriu Turcu jun., comerciant, 50 bani; toți membri in comitetul Societății.

Universitatea a treia. În jurul acestei idei se dă în prezent o luptă strășnică între orașele Seghedin, Pojon, Timișoară și Cașovia. În zilele trecute se șvionise că ministerul s'ar fi decis pentru Timișoara. Seghedinul a ținut imediat adunare în care a hotărât cu unanimitate că ridică universitatea și o înzestrează cu toate cele trebuincioase, pe șpesele sale numai ca să izbutească, să pună mâna pe această universitate.

Monumentul Unirii țărilor românești În 24 Ianuarie 1909 se împlineste o jumătate de veac de când s'a legat unirea principatelor române. Un învățător hatnic din țară a făcut apel către colegii săi să se întrunească în 10 Dec. în orașul Focșani, inelul de logodnă al unirii, și de acolo să pornească acțiune pentru ridicarea unui monument comemorativ în acea zi de falnică amintire națională.

Tisza se mișcă. Fostul ministru-prezident contele Tisza a început din nou să dea semne de viață după odihna destul de lungă pe urma zilelor de grea zburătoare. A luat cuvântul în congregația comit. Bihor, apărând pe vicecomitele față de fișpan. Propunerea lui a și fost primită cu 155 voturi față de 28. Ziarele din Pesta cari i-au fost vrășmașe pe vremuri, văd în această pășire a lui Tisza o renaștere, o pornire din nou spre politică și se tem, că Tisza va intra din nou în luptă pentruca să ajungă la putere. Opoziția de odinioară îi duce groaza și acum.

Flammarion despre România, Vestitul Flammarion a ținut de curând o conferință, în care a vorbit despre România și a constatat două lucruri, cari bat la ochi: bogăția pământului și influința franceză. Adevărat.

Negoitul. Bietul munte dela Făgăraș a suferit o grea lovitură în zilele trecute. Măria maghiarizării l-a ajuns și pe el. Societatea geografică di Budapesta l-a botezat „Rakoczy csucs“ (vârful lui Rakoczy). Pornirea de a racoțiza totul începe a deveni caraghioasă.

Premiul Nobel. O revistă franceză aduce amănunte despre împărțirea premiului Nobel în anul acesta, care s'a săvârșit în 10 Dec. în orașul Stockholm. Insuși regele a împărțit medalii, diplomele și premiile. Fiecare premiu s'a ridicat la suma de 190 mii franci. Premiul păcii s'a dat prezid. Roosevelt. Premiul fiziciei profesorului I. I. Thomson din Cambridge, premiul chemiei marelui prof. chemist din Paris Henri Moissan, premiul medicinei prof. C. Golgi din Pavia și Ramon Cajal din Madrid, iar premiul literaturii poetului italian G. Carducci.

O epistolă. Stirătului Domn Albert Müller, Budapesta, str. Vadász V. nr. 42/V. Am primit crucea inventată de d-voastră și vă rog să-mi primiți sincerile mele mulțămiri de carece prin invenția d-voastră y'ati îndurat de mine. Rog pe bunul Dumnezeu să vă binecuvinte pentru aceasta. Cu deosebită stimă *Matei Dirkits*. Această scrisoare a primit o adresatul care e inventatorul crucii duple electro-magnetice R. B. nr. 86.967, care invenția are efect vindecător contra ischiasului, reumei, astmei, șgârciului de inimă, etc.

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa III Unguraș, protopresbiteratul Ungurașului, devenită vacantă prin pensionarea parohului, prin aceasta se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta rugărilor în regulă instruite la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis, și au a se prezenta înainte de alegere în biserică spre a cânta, cuvânta și celebra pentru a fi cunoscuți poporului.

Oficiul protopresbiteral român gr.-or. al Ungurașului în conțelegere cu comitetul conserment.

Fizeș-Sânpetru, 1/14 Decemvrie 1906.

Pavel Roșca,
protopresbiter.

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul paroh Simeon Dorca din parohia Loamneș cu filia Mândra, protopresbiteratul Sibiiului, în urma rescriptului Preaven. Consistoriu arhidiecezan din 20 Novembre a. c. Nr. 11069 Bis. să descrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul sus indicat, cu înțelegerea de a se prezenta în vreo Duminică ori sărbătoare în biserică pentru a cânta respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Sibiiului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Sibiiu, 3 Decemvrie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

**Librăria Tipografiei arhidiecezane,
Sibiiu — Nagyszeben.**

Aviz!

Domnilor învățători și directori de școale le recomandăm depozitul nostru de Harte geografice, Globuri terestre cu meridian, Tabele de cetit ung. și românești, aprobate de Inaltul Minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică, precum:

HARTA Ungariei politică	178×127 cm.	12.65
„ fizică	178×127 cm.	12.65
„ Austro Ungariei politică	46×115 cm.	12.65
„ fizică	46×115 cm.	12.65
„ Europa politică	170×138 cm.	13.20
„ fizică	170×138 cm.	13.20
„ Aziei politică	176×180 cm.	19.80
„ Africei	132×134 cm.	14.30
„ America de Nord politică	140×108 cm.	15.40
„ Sud	128×100 cm.	15.40
„ Australia politică	172×138 cm.	19.80
„ Semigloburilor, cele 5 părți ale pământ.	220×140 cm.	18.70
HARTELE comitatelor Brașov, Cluj, Făgăraș, Hunedoara	à —30	
„ Sibiiu, Turda	à —20	
GLOBURI terestre simple	à 6.60, 10.60 și	20.—
„ cu meridian	à 10.60, 16.80, 25.20 și	42.—
TABELE de părete pentru cetit, românești		4.80
„ „ „ ungurești		4.80
„ „ „ Istoria naturală (16 bucăți colorate)		14.40
„ „ „ măsuri metrice		1.60

Asemenea oferim tot felul de recuzite pentru școală: ceruze, cerneală, caete, pene, etc.

Anunț!

La subscribul află cu 1 Ianuarie 1907 aplicare un tinăr bine pripeput în agendele notariale, pe lângă următoarele condițiuni:

Lunar 25 cor. în bani, viptul întreg și cuartir în odaia laterală a cancelariei.

Notez, că în acest notariat postul de viconotar cu salar anual de 1000 cor. este deja sistemizat și se va întregi în anul 1907.

Săsciori, (cercul Szász-Sebeș), la 17 Decemvrie 1907.

Ioan Halalai
nofar cercual

Spre binevoitoare atenție!

Recomand On. public magazinul meu bine sortat în haine de bărbați și de copii, făcute cu gust numai din stoffe mai bune, durabile și moderne. Cu toate că materialul s'a scumpit, vând foarte efitin cu bani gata sau pe lângă plătire în rate. Deci ocaziunea-i binevenită pentru fiecare, ca și cu bani puțini să se poată îmbrăca bine și efitin.

Rog Onor. public de binevoitorul sprijin. [304] 3—3

Cu deosebită stimă:

Es. Samu,

hala de vânzare vieneză, magazin de haine de bărbați și de copii, ghete, albituri, pălării, giamentane, etc.

Medgyes, strada Fărcaș nr. 1.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procura

Cuvântări liturgice

de arhimandritul Nicodem Munteanu cu prețul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, pe pânză, în orișicare mărime, pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

Libraria Tipografiei arhidiecezane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.

- Arhangelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zaharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

S. JERARCH NICOLAE.

I.

- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Nașterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipt
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la față
- Răstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormânt
- Invierea Domnului
- Înălțarea — Floriile
- Tăierea împrejur
- Nașterea Maicei Domnului
- Pogorârea Duhului sfânt
- Nașterea sftului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie și Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

DE ÎNVAȚARE KOEPTITEAN

II.

- Iisus pe Cruce
- Înălțarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.

- Botezul Domnului
- Constantin și Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George
- Maica Domnului
- Petru și Pavel
- Arhanghelii Mihail și Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icoane din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35—	40-60	51-80	70—	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28—	34-60	42—	56—	70—	cor. foarte fine.
fine	26-60	29-40	46-20	56—	72-50	23-10	27-30	40-60	49—	65-80	20-30	23-80	35—	43-40	60-20	18-20	21—	30-80	39-20	56—	„ fine.
simple	14—	16-10	18-20	26-50	36-40	12-60	14—	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14—	21-70	29-40	9-80	10-50	11-90	19-60	26-60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, finichea și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru prapori din orișice fel de materii și de orișice culoare pe lângă condițiile cele mai favorabile